

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 37/2013-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 6. februára 2013 predbežne prerokoval sťažnosť M. D., B., vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Tdo 2/2012 z 26. januára 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. D. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. apríla 2012 doručená sťažnosť M. D. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na kvalifikovanú právnu pomoc a obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy, resp. podľa čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru

uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Tdo 2/2012 z 26. januára 2012 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 5 T 2/2007 z 8. apríla 2009 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) uznaný vinným v bode 2 obžaloby (v bode 1 obžaloby bol uznaný vinným iba spoluobžalovaný sťažovateľ) z pokračovacieho trestného činu podielníctva podľa § 20 a § 231 ods. 1 písm. a) a 2 písm. a) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) formou spolupáchateľstva na skutkovom základe v tomto rozsudku uvedenom, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere troch rokov, ktorý mu bol podľa § 51 ods. 1 a 2 Trestného zákona podmienene odložený s uložením probačného dohľadu a s určením skúšobnej doby v trvaní štyroch rokov. Zároveň bol sťažovateľovi uložený podľa § 56 ods. 1 Trestného zákona peňažný trest vo výške 300 eur a pre prípad, že by výkon peňažného trestu mohol byť úmyselne zmarený, stanovil okresný súd podľa § 57 ods. 3 Trestného zákona náhradný trest odňatia slobody vo výmere jedného roka.

3. Prokurátor podal proti rozsudku okresného súdu, čo sa týka výroku o vine a treste, odvolanie v neprospech oboch obžalovaných. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 5 To 181/09 z 3. novembra 2009 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) podľa § 321 ods. 1 písm. b), c) a e) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) napadnutý rozsudok okresného súdu v celom rozsahu zrušil. Rozhodujúc vo veci podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku krajský súd uznal oboch obžalovaných, teda sťažovateľa i spoluobžalovaného, za vinných z trestného činu podielníctva v spolupáchateľstve podľa § 20 a § 231 ods. 1 písm. a) a 2 písm. a) Trestného zákona na skutkovom základe v tomto rozsudku uvedenom, za čo sťažovateľovi podľa § 231 ods. 2 Trestného zákona, § 37 písm. m), § 38 ods. 4 a § 49 ods. 2 Trestného zákona uložil trest odňatia slobody vo výmere piatich rokov s tým, že na výkon tohto trestu ho zaradil podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona do ústavu na výkon trestu

so stredným stupňom stráženia. Rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť 3. novembra 2009.

4. Sťažovateľ podal proti rozsudku krajského súdu prostredníctvom svojho obhajcu dovolanie, v ktorom uplatnil dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c) a i) Trestného poriadku. O podanom dovolaní rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením tak, že ho podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

5. Podľa tvrdení sťažovateľa sa najvyšší súd v napadnutom uznesení dostatočne nevysporiadal s jeho námietkami uvedenými v dovolaní, svojvoľne ho odmietol bez bližšieho adekvátneho zdôvodnenia, v dôsledku čoho sťažovateľ hodnotí uznesenie najvyššieho súdu ako arbitrárne a nezákonné, porušujúce jeho označené základné práva. Sťažovateľ argumentuje, že v jeho veci boli splnené zákonom určené dovolacie dôvody, a preto *„malo prebehnúť konanie po ktorom, resp. s ktorého malo vzísť rozhodnutie, ktoré by bolo riadne odôvodnené po možnosti prezentovať svoju vec, alebo ju hájiť pred súdom a jeho odôvodnenie by nebolo v rozpore s princípmi právnej logiky“*. V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľ na podporu svojich tvrdení pomerne rozsiahlo interpretuje označené základné práva, predovšetkým právo na súdnu ochranu garantované čl. 46 ods. 1 ústavy, avšak ďalšie dôvody, v ktorých badá arbitrárnosť napadnutého uznesenia, už neuvádza.

6. V petite sťažnosti sťažovateľ žiadal vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených základných práv v konaní vedenom najvyšším súdom pod sp. zn. 5 Tdo 2/2012, zrušil napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, vec vrátil na nové konanie a priznal sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia.

7. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

9. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

11. Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu. Podľa čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, má právo obhajovať sa osobne alebo prostredníctvom obhajcu podľa vlastného výberu alebo, pokiaľ nemá dostatok prostriedkov na zaplatenie obhajcu, aby sa mu poskytol bezplatne, ak to záujmy spravodlivosti vyžadujú.

12. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že jej podstatou je nesúhlas sťažovateľa s právnym názorom najvyššieho súdu týkajúcim sa otázky prípustnosti dovolania v jeho veci. Sťažovateľ v dovolaní uplatnil dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c) a i) Trestného poriadku, na základe ktorých je dovolanie prípustné, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu [písm. c)] alebo ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť [písm. i]. Z pripojených príloh ústavný súd zistil, že sťažovateľ vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku argumentoval tým, že ho odvolací súd v rozpore s ustanovením § 322 ods. 4 písm. a) Trestného poriadku uznal vinným aj z čiastkového útoku v bode 1. rozsudku okresného súdu, z ktorého bol súdom prvého stupňa oslobodený. Tento záver vyvodzoval sťažovateľ z toho, že okresný súd z tohto čiastkového útoku uznal za vinného len spoluobžalovaného, hoci obžaloba im ho kládla za vinu obom. K uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažovateľ uviedol, že na verejnom zasadnutí konanom na odvolacom súde 3. novembra 2009, na ktorom bol vyhlásený dovolaním napadnutý rozsudok krajského súdu, sa nemal možnosť k čiastkovému útoku v bode 1. rozsudku okresného súdu vyjadriť, a teda plne uplatňovať svoje právo na obhajobu.

13. Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením bez preskúmania veci odmietne dovolanie, ak je zrejmé, že nie sú splnené podmienky podľa § 371 Trestného poriadku.

14. Najvyšší súd odôvodnil svoje rozhodnutie o odmietnutí dovolania podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku takto: «Pokiaľ ide o dovolací dôvod vymedzený v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., ktorý obvinený... v dovolaní uplatnil ako prvý v poradí, je nutné uviesť, že toto ustanovenie je možné aplikovať, pokiaľ rozhodnutie súdov spočíva na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku. Pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o existencii tohto dovolacieho dôvodu je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy prvého a druhého stupňa. Vyplýva to z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., z ktorého je evidentné, že dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové

zistenia. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi prvého a druhého stupňa nemôže ani meniť ani dopĺňať. ...

Právnym posúdením skutku (právnou kvalifikáciou skutku) sa v trestnom konaní rozumie činnosť súdu, pri ktorej súd zistený skutkový stav podradí (subsumuje) pod príslušnú skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. preto možno právne relevantne namietať len to, že skutok, ako bol v pôvodnom konaní súdmi zistený, bol nesprávne právne kvalifikovaný ako trestný čin, hoci o trestný čin nejde alebo ide o iný trestný čin než ten, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného. Popri týchto právnych chybách, ktoré sa týkajú právneho posúdenia skutku, možno tiež vytykať iné nesprávne hmotnoprávne posúdenie, čím sa rozumie nesprávne zhodnotenie otázky nespočívajúcej priamo v právnej kvalifikácii skutku, ale v právnom posúdení inej skutkovej okolnosti majúcej význam z hľadiska hmotného práva.

Podľa § 322 ods. 4 Tr. por. odvolací súd nemôže sám a/ uznať obžalovaného za vinného zo skutku, pre ktorý bol napadnutým rozsudkom oslobodený, b/ uznať obžalovaného za vinného z ťažšieho trestného činu, než z akého ho mohol v napadnutom rozsudku uznať za vinného súd prvého stupňa.

Obvinený... v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. namietať porušenie ustanovenia § 322 ods. 4 Tr. por. tvrdiac, že ho odvolací súd v rozpore s týmto „hmotnoprávnym“ ustanovením uznal za vinného aj z čiastkového útoku vymedzeného pod bodom 1/ rozsudku okresného súdu, hoci súd prvého stupňa ho spod tohto čiastkového útoku oslobodil.

Obvinený... síce v dovolaní označil citované ustanovenie Trestného poriadku za hmotnoprávne, je ale evidentné, že ide o ustanovenie procesného charakteru, upravujúce významnú zásadu trestného konania, konkrétne zásadu zákazu zmeny k horšiemu (zákaz reformationis in peius).

Vyššie uvedené ustanovenie Trestného poriadku sa ale nijako nedotýka právneho posúdenia zisteného skutkového stavu, resp. posúdenia skutku z hľadiska noriem hmotného práva. S poukazom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že námietka porušenia § 322 ods. 4 Tr. por. obsahovo nenapĺňa obvineným ... uplatnený dovolací dôvod

podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., inak povedané, s touto námietkou obvinený ... stojí celkom zjavne mimo uvedeného dovolacieho dôvodu.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. Najvyšší súd Slovenskej republiky pre úplnosť konštatuje, že právna kvalifikácia skutku odvolacím súdom ako pokračovacieho zločinu podielníctva v spolupáchateľstve podľa § 20 Tr. zák., § 231 ods. písm. a/, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. zodpovedá stavu veci a zákonu.

Za zmienku v súvislosti s právnou kvalifikáciou stojí fakt, že teoreticky aj prípadné oslobodenie obvineného... z čiastkového útoku pod bodom 1/ výroku rozsudku okresného súdu by na postavenie obvineného z hľadiska právnej kvalifikácie nemalo zásadný vplyv, keďže právna kvalifikácia skutku ako pokračovacieho zločinu podielníctva v spolupáchateľstve podľa § 20 Tr. zák., § 231 ods. 1 písm. a/, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. by vzhľadom na výšku spôsobenej škody (značná škoda - pozn. súdu), zostala nezmenená. Navyše tu treba zdôrazniť, že proti rozsudku okresného súdu z 8. apríla 2009, ktorým bol obvinený... uznaný v bode 2/ výroku za vinného z pokračovacieho zločinu podielníctva v spolupáchateľstve podľa § 20 Tr. zák., § 231 ods. 1 písm. a/, ods. 2 písm. a/ Tr. zák., odvolanie nepodal ani obvinený... ani jeho obhajca. ...

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. Najvyšší súd Slovenskej republiky uvádza, že konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle citovaného dovolacieho dôvodu chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Právo na obhajobu garantované čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd ako aj čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky nachádza svoj odraz v celom rade ustanovení Trestného poriadku upravujúcich jednotlivé čiastkové obhajovacie práva obvineného v rôznych štádiách trestného konania.

Prípadné porušenie len niektorého z týchto čiastkových práv, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. ...

K námietkam obvineného..., ktoré v súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. uplatnil, Najvyšší súd Slovenskej republiky uvádza, že z obsahu zápisnice o verejnom zasadnutí (v spise na č. l. 2278), ktoré sa konalo na Krajskom súde

v Banskej Bystrici 3. novembra 2009 vyplýva jednak to, že obvinený..., ako aj jeho obhajca ..., boli na verejnom zasadnutí osobne prítomní a tiež to, že sa v konečných návrhoch okrem iného vyjadrili aj k čiastkovému útoku pod bodom 1/ rozsudku okresného súdu.

Zo spisového materiálu vyplýva i to, že písomné odôvodnenie odvolania prokurátora proti rozsudku okresného súdu (podané v neprospech obvineného...) bolo obvinenému... i jeho obhajcovi včas doručené, no právo vyjadriť sa k nemu v zmysle ustanovenia § 314 Tr. por. ani jeden z nich nevyužil.

Nakoniec z obsahu spisu vyplýva i to, že vo vzťahu k tomuto čiastkovému útoku obvinený... jednak sám, ako i prostredníctvom svojho obhajcu, realizoval svoje obhajobné práva v plnom rozsahu už od momentu vznesenia obvinenia. Dovolací súd vzhľadom na vyššie uvedené konštatuje, že nezistil ani porušenie čiastkových obhajovacích práv obvineného... (ako právo byť prítomný na úkonoch trestného konania, právo predkladať návrhy a žiadosti, opravné prostriedky, klásť otázky svedkom, znalcom, právo vyjadriť sa atď.), už vôbec nie ich porušenie zásadným spôsobom.

K namietanému porušeniu ustanovenia § 322 ods. 4 písm. a/ Tr. por. dovolací súd uvádza, že dôvodom nového prejednanja a rozhodnutia pred súdom prvého stupňa v prípadoch uvedených v § 322 ods. 4 Tr. por. je potreba zabezpečiť obvinenému dostatočné právo na obhajobu vrátane práva na odvolanie, keďže do úvahy prichádza nové rozhodnutie vo veci, ktoré je pre obžalovaného podstatne menej priaznivé, než pôvodný rozsudok.

V posudzovanom prípade z formálneho hľadiska odvolací súd skutočne pochybil, keď obvineného... sám uznal rozsudkom za vinného aj z čiastkového útoku pod bodom 1/ rozsudku okresného súdu. Pochybil aj súd prvého stupňa, keď vo vzťahu k obvinenému... o tomto čiastkovom útoku meritórne nerozhodol, iba ho vypustil.

Odvolací súd mal po správnosti za daného stavu napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť a vec mu vrátiť, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol. Odvolací súd naznačeným spôsobom nepostupoval, v dôsledku čoho porušil právo obvineného... na obhajobu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky už vyššie v texte zdôvodnil, že nie každé porušenie práva na obhajobu je spôsobilým dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., ale že ním je len jeho porušenie zásadným spôsobom.

Dovolací súd preto skúmal, či uvedený spôsob porušenia práva obvineného na obhajobu možno označiť za zásadný, pričom dospel k záveru, že v danom prípade sa o porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom nejedná, a to z nasledovných dôvodov.

Za prvé preto, lebo odvolanie proti rozsudku súdu prvého stupňa čo do viny i trestu podal iba prokurátor, a to v neprospech oboch obvinených, takže v novom konaní by mohlo dôjsť k zmene rozhodnutia v neprospech oboch obvinených.

Za druhé preto, lebo súd prvého stupňa by bol aj tak právnym názorom odvolacieho súdu, ktorý by vyslovil vo svojom zrušujúcom rozhodnutí, viazaný.

Podstatné je tiež to, čo už bolo vyššie v inej súvislosti spomenuté, že uznaním obvineného... za vinného aj z tohto čiastkového útoku sa právna kvalifikácia trestného činu ako pokračovacieho zločinu podielníctva v spolupáchateľstve podľa § 20 Tr. zák., § 231 ods. 1, písm. a/, ods. 2 písm. a/ Tr. zák., vzhľadom na výšku spôsobenej škody (naďalej zostala značná - pozn. súdu), oproti rozsudku okresného súdu, nezmenila.

Bez významu nie je ani skutočnosť, že obžaloba obom obvineným pôvodne kládla za vinu dva zločiny (z nich najprísnejšie trestným bol zločin krádeže podľa § 212 ods. 4 Tr. zák., za ktorý bolo možné uložiť trest odňatia slobody v rozpätí 3 (tri) až 10 (desať) rokov), ktoré mali spáchať spoločným konaním a viacerými skutkami.

Do úvahy tak prichádzalo uloženie úhrnného trestu s použitím asperačnej zásady podľa § 41 ods. 2 Tr. zák., v rámci ktorej obom obvineným hrozili podstatne prísnejšie tresty odňatia slobody (v rozpätí od 8 (osem) rokov a 2 (dvoch) mesiacov až do 13 (trinásť) rokov a 4 (štyroch) mesiacov).»

15. Ústavný súd pri posudzovaní namietanej ústavnej nekonformnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu s poukazom na svoju ustálenú judikatúru predovšetkým konštatuje, že pokiaľ ide o medze zasahovania ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ústavnému súdu neprináleží hodnotiť správnosť skutkových záverov či právneho posúdenia vecí všeobecnými súdmi, pretože nie je prieskumným súdom,

nadriadeným súdom a ani ochrancom zákonnosti (II. ÚS 1/95). Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým prislúcha interpretácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo záväznou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli do takej miery zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, že by zásadne popreli účel a význam zákonného predpisu (I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06, I. ÚS 88/07).

16. Podľa názoru ústavného súdu právny názor najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania v danej veci je zdôvodnený vyčerpávajúcim spôsobom, najvyšší súd ku všetkým zásadným námietkam sťažovateľa zaujal stanovisko, a preto aj ústavný súd ho považuje za dostačujúci, ale aj ústavne relevantný. V citovanej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia najvyšší súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré bolo treba považovať dovolanie sťažovateľa za neprípustné. Okolnosť, že sťažovateľ má odlišný názor, nezakladá porušenie označených základných práv a slobôd. Ústavný súd preto nemá dôvod zasahovať do záverov najvyššieho súdu. Ústavný súd k tomu ďalej poznamenáva, že základné právo na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie garantované ústavou a dohovorom neznamena právo na úspech v konaní pred všeobecným súdom a nemožno ho ani účelovo chápať tak, že jeho naplnením je vyhovenie všetkým návrhom účastníka konania (napr. II. ÚS 4/94, I. ÚS 8/96).

17. Ústavný súd nezistil ani žiadne okolnosti, ktoré by signalizovali možné porušenie práva na kvalifikovanú právnu pomoc a obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a podľa čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru. Podstatou práva na obhajobu je zabezpečiť obhajovanie práv obvineného tak, aby v konaní boli objasnené aj všetky skutočnosti svedčiace v prospech obvineného a aby sa na ne v konaní a pri rozhodovaní prihliadalo, t. j. najmä aby nevinná osoba nebola odsúdená a páchatel bol odsúdený len za to, čo spáchal. Z čl. 6 ods. 3 dohovoru, ktorého porušenie síce sťažovateľ namietal len v písm. c), vyplýva, ktoré konkrétne práva je potrebné zahrnúť pod právo na obhajobu; každý, kto je obvinený

z trestného činu, má právo byť podrobne oboznámený s povahou a dôvodom obvinenia proti nemu, mať primeraný čas a možnosti na prípravu svojej obhajoby, obhajovať sa osobne alebo s pomocou obhajcu podľa vlastného výberu, ak to záujmy spravodlivosti vyžadujú, ďalej vyslúchať alebo dať vyslúchať svedkov proti sebe a dosiahnuť predvolanie a výsluch svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok, ako svedkov proti sebe a mať bezplatnú pomoc tlmočníka, ak nerozumie jazyku používanému pred súdom alebo týmto jazykom nehovorí. Sťažovateľ v sťažnosti dôvodí, že k porušeniu jeho základného práva na obhajobu došlo predovšetkým odmietnutím ním podaného dovolania, pričom právo na prerokovanie a rozhodnutie o mimoriadnom opravnom prostriedku považoval za súčasť práva na obhajobu v materiálnom ponímaní. Sťažovateľ však nenamietal, že by nebol oboznámený s povahou a dôvodmi obvinenia, že by nemal obhajcu, prípadne že by mu nebolo umožnené obhajovať sa samému a podobne. Jediná námietka sťažovateľa vo vzťahu k porušeniu práva na obhajobu smerovala k nemožnosti vyjadriť sa na verejnom zasadnutí konanom na odvolacom súde 3. novembra 2009 k čiastkovému útoku v bode 1. rozsudku okresného súdu. Ako však už najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia zdôraznil, sťažovateľ mal nielen možnosť (či už v prípravnom konaní alebo uplatnením práva podať vyjadrenie k odvolaniu prokurátora), ale aj reálne využil svoje právo na obhajobu prostredníctvom ním zvoleného obhajcu, a to v konečnom návrhu na verejnom zasadnutí pred krajským súdom. Berúc na zreteľ obsah a podstatu práva na obhajobu z obsahu sťažovateľom pripojeného dovolania a ani z obsahu sťažnosti doručenej ústavnému súdu nevyplývajú žiadne skutočnosti, ktoré by nasvedčovali tomu, že konajúce všeobecné súdy porušili niektoré z čiastkových práv napĺňajúcich právo obvineného na obhajobu. Ústavný súd s prihliadnutím na uvedené nepovažuje právny záver najvyššieho súdu, podľa ktorého v odvolacom konaní nebolo zásadným spôsobom porušené právo sťažovateľa na obhajobu, pokiaľ pochybenie odvolacieho súdu nevyvolalo odlišné rozhodnutie vo veci samej, ako popierajúci obsah základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 3 dohovoru. Účelom základného práva zaručeného čl. 50 ods. 3 ústavy, resp. podľa čl. 6 ods. 3 dohovoru je poskytnutie príležitosti brániť sa obvineniu zo spáchania trestného činu (II. ÚS 8/96), nie dosiahnutie želaného výsledku stranou obhajoby.

18. Napokon sa ústavný súd zaoberal aj námietkou sťažovateľa, že „... ako strane mi nebolo doručené vyjadrenie sa k dovolaniu všetkých dotknutých strán tak, ako moje podanie doručené stranám na vyjadrenie sa. To znamená, že som nemal možnosť replikovať na tieto vyjadrenia (zákl. zásady: rovnosť zbraní/rovnosť pred zákonom/právo na obhajobu/záruky kontradiktórnosti), a tu neobstojí prípadné tvrdenie, že dovolanie som podával ja, lebo pro futuro mám a musím mať vždy právo oponovať vis-a-vis.“.

Ústavný súd konštatuje, že ani táto argumentácia nie je spôsobilá vyvolať pochybnosť o ústavnej udržateľnosti napadnutého uznesenia, prípadne konania, ktoré mu predchádzalo, už len z toho dôvodu, že konradiktórnosť konania nemôže prechádzať do roviny „absolútna“, t. j. konajúci súd nemá za povinnosť zasielať stranám každé vyjadrenie strán. Ak by sme pripustili opačný výklad, teda stanovili povinnosť súdu oboznámiť druhú stranu s každým podaním bez ohľadu na jeho relevanciu, ad absurdum by mohlo dôjsť k nekonečnému reťazovitému zasielaniu vzájomných stanovísk či vyjadrení. Konajúci súd musí vychádzať aj z iného ústavou a dohovorom garantovaného princípu hospodárnosti a rýchlosti konania. Navyše, v sťažovateľovej veci je nepochybne podstatnou i tá skutočnosť, že najvyšší súd po preskúmaní podaného dovolania rozhodol v súlade § 382 písm. c) Trestného poriadku o jeho odmietnutí pre nesplnenie dovolacích dôvodov podľa § 371 Trestného poriadku, z čoho vyplýva, že najvyšší súd v takomto prípade nemá také procesné povinnosti v súvislosti s preskúmaním zákonnosti a odôvodnenosti výrokov napádaného rozhodnutia, ako aj správnosti postupu konania, ktorý mu predchádzal, k akým by bol viazaný, ak by bolo dovolanie podané dôvodne.

19. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti v zmysle judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno preto považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05).

Dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť je teda absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. O taký prípad išlo aj v prerokovávanej veci, preto ústavný súd z už uvedených dôvodov považuje sťažnosť za zjavne neopodstatnenú.

20. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní tejto sťažnosti nepovažoval za potrebné ustanoviť sťažovateľovi právneho zástupcu z radov advokátov z dôvodu, že v návrhu ide zrejme o bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavných práv. Ústavný súd sa námietkami sťažovateľa zaoberal v rozsahu, ktorý mu bol zrejmý z petitu sťažnosti, ako aj z jej odôvodnenia a príloh.

21. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

22. Keďže sťažnosť bola odmietnutá pre jej zjavnú neopodstatnenosť, ústavný súd nemohol rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa, ktoré sú viazané na skutočnosť, že sťažnosti bude vyhovené.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. februára 2013